

บัณฑิตวิทยาลัย
ภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช

เรื่อง

การศึกษาและรวบรวมพันธุ์หน้าวัวสำหรับตัดดอก

The Study and Collection of Anthurium Varieties

โดย

T099930

นาย ทรงกรด รัตนวงศา

นาง ช. นิฏฐ์ศิริ สุขสุวรรณ

ประธานกรรมการ

ภาควิชารับรองแล้ว

เลขที่.....
เลขทะเบียน..... 99930
วันที่..... 17/1/2559

รฟพ.
ท1247
2526 ✓

(...ศาสตราจารย์... ผู้รับ...)

หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช

วันที่ .../.../... พ.ศ. ...

บทคัดย่อ

การศึกษาและรวบรวมพันธุ์หน้าวัวสำหรับตัดดอก

The Study and Collection of Anthurium Varieties

หน้าวัว เป็นไม้ตัดดอกที่ได้รับความนิยมอย่างหนึ่ง เพราะเป็นดอกไม้ที่มีสีสวย และใช้ประโยชน์ได้นานวัน ได้มีผู้พยายามผสมพันธุ์หน้าวัวขึ้นมาใหม่ ๆ ตลอดเวลา ทั้งนักวิชาการและเกษตรกร เฉพาะพันธุ์ที่นักวิชาการผสมขึ้นมาใหม่เท่านั้นที่ได้รับการศึกษาและบันทึกผลไว้เป็นหลักฐาน ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงได้รวบรวมลูกผสมใหม่ของเกษตรกรมาศึกษา และเปรียบเทียบกับพันธุ์ที่ถือว่าดีที่สุดคือ พันธุ์ดวงสมร เพื่อศึกษาว่าพันธุ์ใดบ้างมีแนวโน้มจะเป็นไม้ตัดดอกที่ดีได้รวบรวมหน้าวัวลูกผสมใหม่มา 5 พันธุ์ ศึกษาการเจริญเติบโตและลักษณะดอกซึ่งสำคัญยิ่งสำหรับไม้ตัดดอก ผลปรากฏว่า จากการศึกษาเป็นระยะเวลา 2 ปี มีลูกผสมใหม่ 6 ต้น จาก 50 ต้น ใน 5 พันธุ์ ที่ใช้มีคุณภาพดีเหมาะที่จะเป็นไม้ตัดดอกได้ คือ ลูกผสมระหว่างโพธิ์ทองกับกัญญารัตน์ จำนวน 3 ต้น และลูกผสมระหว่างดวงสมรกับชวานายหวาน จำนวน 3 ต้น ใน 6 ต้นนี้ ลูกผสมระหว่างดวงสมรกับชวานายหวาน No. 3-8 และลูกผสมระหว่างดวงสมรกับชวานายหวาน No. 3-9 คือเด่นที่สุด โดยลูกผสมระหว่างดวงสมรกับชวานายหวาน No. 3-8 รูปทรงจานรองดอกสมดุลงันทั้ง 2 ข้าง สีจานแดงเข้มมัน ร่องน้ำตาลึก หูจานตั้งชิด ปลีขนานและก้านดอกแข็ง ให้ออกในปีที่สอง 8 ดอก/ต้น/ปี ส่วนลูกผสมระหว่างดวงสมรกับชวานายหวาน No. 3-9 รูปทรงจานรองดอกสมดุลงัน สีจานแดงเข้มมัน ร่องน้ำตาลึก หูจานตั้งชิดแต่ไม่สม่ำเสมอ ปลีขนาน และก้านแข็ง ให้ออกในปีที่สอง 7 ดอก/ต้น/ปี

Abstract

The Study and Collection of Anthurium Varieties

Anthurium is very popular as a cut flower because of its elegant form. Horticulturists and growers tried to breed new hybrids for cut flowers but only new hybrids approved by horticulturists were studied and recorded. Then I collected and studied 5 growers' new hybrids and compared with Anthurium andraeanum var. Duang Samorn which is well-known variety in Thai market.

It was found that 6 of 50 plants in 5 new hybrids were better quality than Duang Samorn : 3 plants of Po Tong X Gunya Rat and 3 plants of Duang Samorn X Khao Nai Wan. Especially Duang Samorn X Khao Nai Wan (No.3-8) and Duang Samorn X Khao Nai Wan (No.3-9) were the best quality. The prior plant has spathe which is symmetry, waxy-deeps red, deep corrugation, basal lobes upright, paralleled spadix, strong stem and gave 8 flowers/ year in the second year. The later plant has spathe which is symmetry, waxy-deeps red, deep corrugation, basal lobes upright, paralleled spadix, strong stem and gave 7 flowers/year in the second year too.

(1)

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(2)
สารบัญภาพ	(3)
คำนำและวัตถุประสงค์	1
การตรวจเอกสาร	2
อุปกรณ์และวิธีการ	7
ผลการทดลองและวิจารณ์ผล	9
สรุป	46
เอกสารอ้างอิง	47

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	10
ตารางที่ 2	14
ตารางที่ 3	18
ตารางที่ 4	26
ตารางที่ 5	36

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3)

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	43
ภาพที่ 2	44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาและรวบรวมพันธุ์หน้าวัวสำหรับตัดดอก

(The Study and Collection of Anthurium Varieties)

คำนำและวัตถุประสงค์

คำนำ

หน้าวัวเป็นไม้ตัดดอกที่มีราคาดี และตลาดมีความต้องการสูง เพราะว่าดอกหน้าวัวบางพันธุ์สวยงาม และปักแจกันได้ทนกว่าไม้ดอกชนิดอื่น ๆ โดยเฉพาะพันธุ์ดวงสมร เป็นพันธุ์ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ แต่ปัจจุบันได้มีผู้ผสมพันธุ์หน้าวัวขึ้นมาจึงมีพันธุ์ใหม่ ๆ หลายชนิด พันธุ์ใหม่ ๆ เหล่านี้บางพันธุ์ยังไม่เคยมีรายงานการศึกษา จึงควรที่จะได้ทำการศึกษาและรวบรวมพันธุ์ไว้เพื่อจะได้ทราบวากานอกจากพันธุ์ดวงสมรแล้ว พันธุ์ใหม่พันธุ์ใดบ้างเหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก

สำหรับการศึกษานี้ ได้ทำการศึกษาต่อมาจากงานการศึกษา ขององอาจ (2525) และ ช. นิภูศิริ (2525) เนื่องจากงานดังกล่าว ยังไม่สามารถสรุปผลได้อย่างสมบูรณ์ เพราะต้นและดอกหน้าวัวที่จะนำมาใช้บันทึกผลเป็นหลักฐานของลักษณะพันธุ์ ควรได้มาจากต้นที่มีการเจริญเติบโตเต็มที่แล้ว งานที่ผ่านมาเป็นการเริ่มศึกษา ตั้งแต่ตัดยอดปลูกจนอายุของตน 1 ปี ซึ่งอายุ 1 ปีนี้ต้นยังไม่เจริญเติบโตเต็มที่ จึงควรที่จะได้ทำการศึกษาต่อไปอีกเป็นเวลา 1 ปี เพื่อจะได้สรุปผลอย่างแน่นอน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาและรวบรวมพันธุ์หน้าวัวที่เหมาะสมเป็นไม้ตัดดอก โดยทำการศึกษาด้านหน้าวัวที่มีอายุ 1 ปี ซึ่งศึกษาต่อมาจากงานวิจัย ของอาจารย์ ช. นิภูศิริ สุธสุวรรณ และนาย องอาจ หาญชาญเลิศ

การตรวจเอกสาร

ประวัติ

ในประเทศไทยได้มีการปลูกหน้าวัวเป็นเวลานานมาแล้ว จากตำนานไมต่าง
ประเทศ ของ พระยาวิจิตรวินัยกร โคกดาววา เสด็จในกรมสรรพศาสตร์ เป็นผู้ส่งต้นหน้าวัว
ต้นแรกเข้ามาเมื่อปี พ.ศ. 2440 แต่ตามบันทึกของพระยาพจนปริชา กดาววา ต้นหน้าวัว
ต้นแรกเข้ามาในประเทศไทยพร้อมกับต้นไม้ที่พระองค์เจ้าพร้อม ทรงสั่งมาจาก กัดกัตตา
ประมาณปี พ.ศ. 2440 ต่อมาพระยาพจนปริชา ใ้ส่งมาจากยุโรปเองในปี พ.ศ. 2446
(องอาจ, 2525)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

Common name : Anthurium or Flamingo Flower

Scientific name : Anthurium andraeanum

Family : Araceae

Native : South America

หน้าวัวเป็นไม้เนื้ออ่อน (herbaceous) ลำต้นตั้งตรงค่อนข้างไปทางเลื้อย
มีลักษณะเป็นกอ ต้นจะโตขึ้นทั้งใบด่างทำให้ต้นสูงพจนเครื่องปลูก ใบอ่อนค่อนข้างยาวมีลักษณะ
คล้ายหัวใจ เส้นใบเป็นร่างแห ดอกหน้าวัวเกิดจากตาที่อยู่เหนือกาบใบ ดอกในภาษาสเปน
เรียกว่า tail flower ประกอบด้วยปลี (spadix) และจานรองดอก (spathe)
ดอกหน้าวัวที่แท้จริงก็คือ ปลี (spadix) ดอกหน้าวัวเป็นดอกสมบูรณ์เพศ (perfect
flower) เกสรตัวเมียจะแก่หลังจากจานรองดอกคลี่แล้วประมาณ 2-3 วัน และแก่เร็วกว่า
เกสรตัวผู้ ดังนั้นโอกาสที่หน้าวัวจะติดเมล็ดเองจึงมีน้อย ดอกจะบานเริ่มต้นจากโคนปลี
เป็นลำดับจนสุดปลี (องอาจ, 2525)

พันธุ์ที่นิยม

หน้าวัวที่เลี้ยงในเมืองไทยแบ่งเป็น 2 พวก ตามประโยชน์ในการใช้ คือ ใช้เป็นไม้ตัดดอก และใช้ใบในการประดับ หน้าวัวที่ปลูกกันในปัจจุบันเป็นลูกผสมโดยมีจุดประสงค์ที่จะได้สีสรรสดุดตา หน้าวัวพันธุ์ป่าที่นำมาใช้เป็นพ่อแม่ลูกผสมในปัจจุบัน ได้แก่

Anthurium andraeanum ซึ่งมีจานรองดอกสีแดง Anthurium andraeanum alum จานรองดอกสีขาว และ Anthurium scherzerianum จานรองดอกสีแดงเข้ม พันธุ์ลูกผสมที่นิยมปลูกในบ้านเรานั้นมีอยู่หลายพันธุ์ด้วยกัน คือ

1. พันธุ์ดวงสมร

เป็นพันธุ์ที่มีจานรองดอกสีแดง เป็นมันสวยงาม จานรองดอกเป็นรูปหัวใจ ปลีชานานไปกับจานรองดอก พันธุ์นี้พระยารวณาวินิจัยเป็นผู้ผสมพันธุ์ แตนายเจือ บุตรชาย เป็นผู้เลี้ยง ขนาดใบเฉลี่ยกว้าง 16.9 ซม. ยาว 31.3 ซม. ให้ดอก 5.8 ดอก/ปี มีลักษณะจานรองดอกสีแดงเข้ม (deep red) กว้าง 8.9 ซม. ยาว 13.1 ซม. รูปทรงรูปไข่ฐานรูปหัวใจ (ovate cordate) จานรองดอกบาง (light)

ปลีดอก (Spadix) สีเหลืองอมขาว (whitish yellow) ยาว 3.5 ซม. ก้านดอกแข็งแรงยาว 52.3 ซม. อายุในการประดับ 12.8 วัน

2. พันธุ์ศรีสง่า

ขนาดใบเฉลี่ยกว้าง 18 ซม. ยาว 35.2 ซม. ให้ดอก 6 ดอก/ปี สีของจานรองดอกสีชมพู ความกว้างของจานรองดอก 9.8 ซม. ยาว 12.3 ซม. รูปทรงรูปไข่ฐานหัวใจ (ovate cordate) ความหนาปานกลาง ปลีดอกสีเหลืองยาว 6.4 ซม. ก้านดอกแข็งแรง ยาวเฉลี่ย 48.1 ซม. อายุในการประดับ 9.8 วัน

3. พันธุ์กามาศ

ขนาดใบเฉลี่ยกว้าง 13.9 ซม. ยาว 22.8 ซม. ให้ดอก 4.8 ดอก/ปี จานรองดอกสีส้ม กว้าง 6.2 ซม. ยาว 9.2 ซม. รูปทรงรูปไข่ฐานหัวใจ (ovate cordate) ความหนาบางปานกลาง ปลีดอกสีเขียวอมเหลือง (Yellowish green) ยาว 4.1 ซม. ก้านดอกอ่อนแอ ยาว 32.1 ซม. อายุในการใช้ประดับ 9.8 วัน

4. พันธุ์โพธิ์ทอง

ขนาดใบเฉลี่ยกว้าง 13.9 ซม. ยาว 22.8 ซม. ให้ดอก 4.6 ดอก/ปี จานรองดอกสีส้ม (orange) กว้าง 8.3 ซม. ยาว 14.1 ซม. รูปทรงรูปหัวใจ (cordate) มีความหนา (thick)

5. พันธุ์ชานายหวาน

ขนาดใบเฉลี่ยกว้าง 16.8 ซม. ยาว 27.3 ซม. ให้ดอก 6 ดอก/ปี จานรองดอกสีขาว (white) กว้าง 8.5 ซม. ยาว 10.6 ซม. รูปทรงรูปไข่ฐานหัวใจ (ovate cordate) ความหนาบาง (light) ปลีดอกสีขาวอมเหลือง (yellow white) ยาว 6.3 ซม. ก้านดอกอ่อนแอ ยาว 42.5 ซม. อายุในการใช้ประดับ 9.0 วัน

โรงเรือน

หน้าวัวต้องการความชื้นสูง โรงเรือนที่ปลูกหน้าวัวและสถานที่ปลูกจึงมีความสำคัญ เพราะฉะนั้นโรงเรือนควรเป็นโมรณะแสง แสงที่ให้ควรประมาณ 30% เรือนโมรณะแสง เมื่อที่โมรณะแสงของก็พรางแสงได้แค่ 50% เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องใช้ทางมะพร้าวมางหลังคาโรงเรือนอีกชั้นหนึ่ง เพื่อบังคับแสงให้ได้ตามต้องการในประเทศไทย ปรากฏว่า การให้แสง 33% ใบจะเหลืองและแห้งเนื่องจากแสงมากเกินไป ถ้าให้แสง 30% จะปกติ ถ้าให้แสงต่ำกว่า 20-25% ใบจะมีสีเขียวจัดใบไม่กางเต็มที่ อุณหภูมิจะต้องไม่ต่ำกว่า 18.3° ซ.

เครื่องปลูก

เครื่องปลูกที่ใช้ปลูกหน่ว้วสำคัญมาก เพราะจะทำหน้าที่ยึดดำต้นหน่ว้วไม่ให้คลอนแคลน และยังช่วยเก็บความชื้น นอกจากนี้เครื่องปลูกบางชนิดยังให้อาหารแก่รากหน่ว้ว เครื่องปลูกที่ดีควรมีคุณสมบัติที่โปร่ง มีการระบายน้ำดี เก็บความชื้นได้ดี หาง่าย ราคาถูก ไม่ยุ่งยาก และสะอาดไม่มีเชื้อโรค (ประภา, 2519) ปรานอม (2511) ได้ทำการทดลองโดยใช้เครื่องปลูก 4 อย่าง คือ (1) อีรูอย่างเดียว (2) ซักบและซีเป็คในอัตรา 5:1 (3) เป็ดอกถั่วดิสงและซีเป็ค อัตรา 5:1 (4) อีรู ใบก้ามปู และซีเป็ค อัตรา 1:2:1 ผลการทดลองปรากฏว่า ซักบและซีเป็คอัตรา 5:1 มีข้อเสียตรงเครื่องปลูกย่อยเร็ว และทนโยกแยกไค้ที่ค้ที่สุด คือ เป็ดอกถั่วดิสง และซีเป็ค อัตรา 5:1 แต่มีข้อเสียที่ถั่วดิสงหายาก ส่วน อีรู ใบก้ามปูและซีเป็ค อัตรา 1:2:1 จะไค้ผลดีเพราะหาง่ายที่สุดและทนแรงในปัจจุบันยังใช้เครื่องปลูกชนิดนี้

ปรานอม (2516) ได้รายงานไว้ว่าจุดมุ่งหมายของการปรับปรุงพันธุ์หน่ว้วหรือ การผสมพันธุ์เพื่อให้ได้ลูกผสมใหม่ ควรจะให้มิดัชนีดังนี้

1. ลักษณะของดอกและจานรองดอกที่ดี
2. คุณภาพของดอกดี
3. ใหญ่ลยดิสง
4. ต้นไม่มีโรคและแมลงรบกวน อวบแข็งแรง

ลักษณะของดอกและจานรองดอกที่ดี

ชอดอก หมายถึงปดี้ ไม่ควรยาวจนอกมานอกจานรองดอกและไม่ สั้นเกินไป ควรพอดีหรือสั้นกว่าจานรองดอกเล็กน้อย รูปร่างของปดี้ควรโคนใหญ่ และค่อนข้างเรียวไปทางปลาย ปดี้ควรตรง และขนานกับจานรองดอก

จานรองดอก ดีของจานรองดอกควรตรงตามพันธุ์เข้มและมัน เนื้อจานรองดอกไม่หนาและบางเกินไป มีร่องน้ำตาลึกย่นทั่วทั้งจาน หูของจานรองดอกต้องแนบสนิทไม่มีช่องโหว่ ยกสูงและเท่ากันทั้ง 2 หู รูปร่างเป็นรูปหัวใจ และไค้สมคุดยกันทั้ง 2 ค้าน ไม่แหงเว้า ปลายแหลมไม่บิดเบี้ยว ก้านดอกอวบตรงแข็งแรง

คุณภาพที่ต้องการ

1. มีคุณสมบัติทางด้านบรรจุหีบห่อที่ดี (good packing quality) คือ เมื่อถูกบรรจุหีบห่อบรรจุส่งต่างประเทศไม่ชอกช้ำงายทนนอยไคนาน ในต่างประเทศพยายามผสมพันธุ์ให้ได้ออกที่มีปลีขนานหรือแนบกับจานรองดอก เพื่อว่าเมื่อบรรจุหีบห่อแล้ว ชอคดอก (ปลี) ไม่เกะกะไม่เกิดความเสียหาย เนื่องจากถูกเสียดสี

2. ดอกทน หลังจากตัดดอกจากต้นสามารถอยู่ไคนาน

3. ดอกไม่ถูกโรคและแมลงรบกวน

4. ผลผลิตต่อต้นต่อปีควร เป็น 12 ดอก/ต้น/ปี

สำหรับงานการศึกษาพันธุ์หน้าวัวสำหรับตัดดอกของปีที่ผ่านมา ของ ช.นิลรัฐศิริ (2525) และ องอาจ (2525) เมื่อศึกษาได้ 7 เดือน ผลปรากฏว่า พันธุ์ดวงสมร ยังคงมีลักษณะที่ดีที่สุดอยู่ ลูกผสมใหม่มีเพียงต้นเดียวใน 10 ต้น คือ ลูกผสมระหว่าง ศรีสงากับ ผกาทอง เท่านั้น ที่มีลักษณะพอเป็นไม้ตัดดอกได้ คือ รูปทรงจานรองดอก 2 ข้าง สมดุลย์กัน หูจานชัด ความย่นของจานของดอกสม่ำเสมอ ปลีขนานและขนาดพอเหมาะกับจานรองดอก ก้านดอกแข็งแรง แต่สีของจานรองดอกไม่มันเทาดวงสมร เมื่อศึกษาครบ 1 ปี ผลปรากฏว่า มีลูกผสมใหม่ 8 ต้นจาก 50 ต้นใน 5 พันธุ์ ที่ใช้มีคุณภาพดีเหมาะที่จะเป็นไม้ตัดดอกได้ คือ ลูกผสมระหว่างดวงสมรกับโพธิ์ทองจำนวน 3 ต้น ลูกผสมระหว่างโพธิ์ทองกับกัญญารัตน์ จำนวน 1 ต้น ลูกผสมระหว่างดวงสมรกับชวานายหวานจำนวน 1 ต้น ลูกผสมระหว่างศรีสงากับผกาทอง จำนวน 1 ต้น และลูกผสมระหว่างดวงสมรกับผกามาศจำนวน 2 ต้นใน 8 ต้นนี้ ลูกผสมระหว่างดวงสมรกับโพธิ์ทอง No.1-10 และลูกผสมระหว่างดวงสมรกับชวานายหวาน No.3-7 ดีเกินที่สุด โดยลูกผสมระหว่างดวงสมร กับโพธิ์ทอง No.1-10 รูปทรงจานรองดอก 2 ข้าง สมดุลย์กัน ร่องน้ำคาตื้นไปทนนอย สีแดงเข้มมัน หูจานตั้งชัดและปลีขนาน ให้ออกในปีแรก 4 ดอก/ต้น/ปี ส่วนลูกผสมระหว่างดวงสมร กับ ชวานายหวาน No.3-7 รูปทรงจานรองดอก 2 ข้าง ไม่สมดุลย์กัน จานรองดอกสีชมพูเข้มมัน ร่องน้ำคาตื้น หูจานตั้งชัด ปลีขนาน ก้านดอกแข็ง ให้ออกในปีแรก 4 ดอก/ต้น/ปี

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. ต้นหน้าว อายุ 1 ปี จำนวน 6 พันธุ์ ได้แก่
 - 1.1 ลูกผสม ระหว่าง ควงสมร กับ โพธิ์ทอง
 - 1.2 ลูกผสม ระหว่าง โพธิ์ทอง กับ กัญญารัตน์
 - 1.3 ลูกผสม ระหว่าง ควงสมร กับ ขาวนายหวาน
 - 1.4 ลูกผสม ระหว่าง ศรีสง่า กับ ผกาทอง
 - 1.5 ลูกผสม ระหว่าง ควงสมร กับ ผกามาศ
 - 1.6 พันธุ์ควงสมร
2. เครื่องปลูกโตแก
 - 2.1 อิฐหัก ขนาด $\frac{1}{2}$ นิ้ว
 - 2.2 ไม้ก้ามปู
 - 2.3 ปุ๋ยคอก
3. อุปกรณ์ โต แก กระถาง 12 นิ้ว เวอร์เนียร์คาลิเปอร์ ปุ๋ยสูตร 16-21-27 เครื่องวัดอุณหภูมิความชื้น และ color chart

วิธีการ

ทำการศึกษาลักษณะดอกหน้าวและต้นหน้าว ที่มีอายุ 1 ปี จำนวน 6 พันธุ์ คือ ลูกผสมระหว่าง ควงสมร กับ โพธิ์ทอง ลูกผสมระหว่างโพธิ์ทองกับกัญญารัตน์ ลูกผสมระหว่างควงสมร กับ ขาวนายหวาน ลูกผสมระหว่างศรีสง่า กับ ผกาทอง ลูกผสมระหว่างควงสมร กับ ผกามาศ และพันธุ์ควงสมร ซึ่งทั้ง 6 พันธุ์นี้ เป็นต้นเดิมที่ ช.ณัฐศิริ (2525) และ องอาจ (2525) เคยศึกษามาก่อนแล้ว

การบันทึกผล

1. บันทึกการเจริญเติบโตของต้นตลอดเวลาการศึกษา เป็นเวลา 12 เดือน เช่น จำนวนใบ จำนวนดอก
2. จำนวนดอก บันทึกรูปทรงจำนวนดอก ขนาดกว้าง และความยาวของจำนวนดอก
3. ปลีดอก บันทึกลักษณะของปลีดอก ขนาดความยาวของปลีดอก
4. กานดอก บันทึกความยาว และลักษณะของกานดอก
5. ใบ บันทึกรูปทรงของใบ ขนาดกว้าง และความยาวของใบ
6. หน่อ จำนวนหน่อต่อปี
7. จำนวนวันที่ปักแฉกกันได้ โดยตัดคอกหน้าวัชเมื่อบานได้ครึ่งหนึ่งมาปักแฉกในน้ำธรรมดา

วันเวลาและสถานที่ทำการทดลอง

เริ่มทำการทดลอง เมื่อ 15 กรกฎาคม 2525 และสิ้นสุดโครงการ 15 กรกฎาคม 2526 โดยทำการทดลอง ณ. เรือนกล้วยไม้ คณะเทคโนโลยีการเกษตร

ผลการทดลองและวิจารณ์ผล

ผลการทดลอง

จากการรวบรวมพันธุ์หน้าวัวลูกผสมต่าง ๆ มาศึกษาเปรียบเทียบกับพันธุ์
ดวงสมร เพื่อหาพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับตัดดอก ปรากฏว่า จากการศึกษาพันธุ์หน้าวัว
ลูกผสมต่าง ๆ และพันธุ์ดวงสมร ที่มีอายุ 2 ปี ได้ผลดังนี้

ลูกผสมชุดที่ 1 ระหว่างพันธุ์ดวงสมร กับ โพลีทอง มีจำนวนใบที่เพิ่มขึ้น ตั้งแต่
0-6 ใบ มีหน่อ 1 ต้น จำนวน 2 หน่อ ใหลดอก 8 ต้นจาก 10 ต้น จำนวนดอกที่ตัดได้
0-8 ดอก (ตารางที่ 1)

ใบมีลักษณะแบบ ovate-cordate ค่อนข้างป้อม ปลายเป็นแบบ
acuminate ฐานใบแบบ sagittate มี lobe เกือบชิดกันมีความยาว
ประมาณ $\frac{1}{4}$ ของความยาวใบ ฐานใบมีจีบเล็กน้อย ขอบใบเรียบ ใบสีเขียว หลังใบเป็น
มัน เส้นกลางใบเป็นสัน ขนาดใบเฉลี่ยกว้าง 13.18 ซม. ยาว 15.91 ซม. (ตาราง
ที่ 2)

ลักษณะโดยทั่วไปของดอกหน้าวัวลูกผสมนี้ แต่ละต้นมีความแตกต่างกันบ้าง
เนื่องจากเป็นลูกผสมที่เจริญเติบโตมาจากการเพาะเมล็ด ดังนั้นรูปทรงของจานรองดอกจะ
มีทั้งรูปหัวใจและรูปไข่ สีแดงเหมือนกันหมด จานรองดอกกว้างตั้งแต่ 4.0-7.44 ซม.
ยาว 5.40-12.70 ซม. ซึ่งเป็นขนาดของจานรองดอกของต้นที่สมบูรณ์ที่สุดของการทดลอง
ส่วนขนาดของจานรองดอกของต้นที่สมบูรณ์น้อยที่สุด มีความกว้าง ตั้งแต่ 3.31-6.64
ซม. ยาว 4.95-10.81 ซม. สีของปดี่มีความแตกต่างกันตั้งแต่ ปดี่อ่อนสีเหลือง แก่สี
ขาว หรือหง่ออ่อนและแก่สีเหลืองเข้ม หรืออ่อนสีส้ม แก่สีเหลือง หรืออ่อนและแก่สีเหลือง
ปนส้ม หรือ อ่อน-เหลืองส้ม แก่-ขาว หรือ อ่อนและแก่สีเหลือง ลักษณะปดี่ขนาน ส่วน
ใหญ่กานดอกอ่อน ความยาวกานตั้งแต่ 23.4 - 47.9 ซม. ซึ่งเป็นความยาวของต้นที่
สมบูรณ์ที่สุด ส่วนต้นที่สมบูรณ์น้อยที่สุด มีความยาวของกานดอกตั้งแต่ 20.5-41.3 ซม.
จำนวนวันที่ปักแจกันใบของดอกจากต้นที่สมบูรณ์ที่สุดตั้งแต่ 4-11 วัน (ตารางที่ 3) ส่วนดอก
จากต้นที่สมบูรณ์น้อยที่สุด จำนวนวันที่ปักแจกัน ตั้งแต่ 4-11 วัน (ตารางที่ 4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 ผลการเจริญเติบโตในระยะ 12 เดือน จากหน้าวัยพันธุ์วงสมรและ
ลูกผสมใหม่ 5 คู่ เริ่มจากคนอายุ 1 ปี ถึงอายุ 2 ปี

ลูกผสม	จำนวนใบ ที่เพิ่มขึ้น (ใบ)	จำนวนหน่อ (หน่อ)	จำนวนดอก ที่ตัดโค (ดอก)	หมายเหตุ การเปรียบเทียบจำนวน ดอก กับ พันธุ์วงสมร
วงสมร				
X				
โพธิ์ทอง				
1 - 1	1	-	3	น้อยกว่า
1 - 2	-	-	-	-
1 - 3	6	2	2	น้อยกว่า
1 - 4	3	-	8	มากกว่า
1 - 5	2	-	-	น้อยกว่า
1 - 6	-	-	2	น้อยกว่า
1 - 7	2	-	3	น้อยกว่า
1 - 8	2	-	7	มากกว่า
1 - 9	4	-	4	น้อยกว่า
1 - 10	3	-	5	มากกว่า
โพธิ์ทอง				
X				
กัญญารัตน์				
2 - 1	-	-	7	มากกว่า
2 - 2	-	-	6	มากกว่า
2 - 3	1	-	4	น้อยกว่า
2 - 4	2	-	5	มากกว่า

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร

สงวนลิขสิทธิ์ในชื่อและภาพลักษณ์ของเอกสาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ดุษฎีสม	จำนวนใบที่เพิ่ม ขึ้น (ใบ)	จำนวนหนอ (หนอ)	จำนวนดอก ที่ตัดโค (ดอก)	หมายเหตุ การเปรียบเทียบจำนวน ดอก กับ พันธุ์วงสมร
2 - 5	3	-	5	มากกว่า
2 - 6	1	-	3	น้อยกว่า
2 - 7	3	2	2	น้อยกว่า
2 - 8	-	-	5	มากกว่า
2 - 9	1	-	5	มากกว่า
2 - 10	2	-	4	น้อยกว่า
วงสมร X				
ชวานายหวาน				
3 - 1	3	-	2	น้อยกว่า
3 - 2	1	-	3	น้อยกว่า
3 - 3	1	-	2	น้อยกว่า
3 - 4	2	-	6	มากกว่า
3 - 5	2	-	6	มากกว่า
3 - 6	6	2	5	มากกว่า
3 - 7	-	-	5	มากกว่า
3 - 8	2	-	8	มากกว่า
3 - 9	-	-	7	มากกว่า
3 - 10	2	-	5	มากกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลูกผสม	จำนวนใบ ที่เพิ่มขึ้น (ใบ)	จำนวนหน่อ (หน่อ)	จำนวนดอก ที่ตัดได้ (ดอก)	หมายเหตุ การเปรียบเทียบจำนวน ดอก กับ พันธุ์วงสมร
ศรีสง่า				
X				
ผกาทอง				
4 - 1	2	-	-	น้อยกว่า
4 - 2	3	-	6	มากกว่า
4 - 3	3	-	4	น้อยกว่า
4 - 4	1	-	4	น้อยกว่า
4 - 5	1	-	2	น้อยกว่า
4 - 6	2	-	-	น้อยกว่า
4 - 7	1	-	5	มากกว่า
4 - 8	1	-	1	น้อยกว่า
4 - 9	-	-	4	น้อยกว่า
4 - 10	3	-	6	มากกว่า
วงสมร				
X				
ผกามาศ				
5 - 1	19	5	10	มากกว่า
5 - 2	18	4	11	มากกว่า
5 - 3	36	9	5	มากกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ดูผสม	จำนวนใบ ที่เพิ่มขึ้น (ใบ)	จำนวนหน่อ (หน่อ)	จำนวนดอก ที่ตัดได้ (ดอก)	หมายเหตุ การเปรียบเทียบจำนวน ดอก กับพันธุ์วงสมร
5 - 4	10	3	5	มากกว่า
5 - 5	14	4	17	มากกว่า
5 - 6	16	5	11	มากกว่า
5 - 7	19	5	4	น้อยกว่า
5 - 8	15	5	-	น้อยกว่า
5 - 9	28	9	12	มากกว่า
5 - 10	21	4	11	มากกว่า
วงสมร				
6 - 1	2	-	6	
6 - 2	2	-	6	
6 - 3	3	-	6	
6 - 4	2	-	6	
6 - 5	3	-	6	
6 - 6	-	-	4	
6 - 7	1	-	4	
6 - 8	1	-	3	
6 - 9	2	-	1	
6 - 10	1	-	4	
คาเจดีย์				
พันธุ์วงสมร	1.7	-	4.6	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 ลักษณะใบของหน้าวัวพันธุ์ดวงสมร และดุษฎีใหม่ 5 คู่

ดุษฎี	ลักษณะของใบ	ขนาดใบเฉลี่ย		หมายเหตุ
		กว้าง (ซ.ม.)	ยาว (ซ.ม.)	
ดวงสมร X	ใบมีลักษณะแบบ ovate cordate ค่อนข้าง ป้อม ปลายเป็นแบบ acuminate ฐานใบแบบ sagittate มี lobe เกือบชิดกัน ความยาว lobe ประมาณ $\frac{1}{4}$ ของความยาวใบ ฐานใบมี จีบเล็กน้อย ขอบใบเรียบ ใบมีสีเขียวหลังใบเป็นมัน เส้นกลางใบเป็นสัน	13.18	15.91	
โพธิ์ทอง X	ใบมีลักษณะแบบ ovate cordate เกือบ เป็นรูปไข่ ฐานใบแบบ sagittate มี lobe ชิด ความยาว lobe เฉลี่ย 1 ของความยาวใบ มีจีบตรงฐานใบเล็กน้อย ปลายใบแหลม ขอบใบ เรียบ	14.48	18.33	
ดวงสมร X	ใบมีลักษณะเป็นแบบ ovate cordate ค่อนข้าง เป็นสามเหลี่ยม ฐานใบแบบ sagittate มี lobe กางเป็นรูปตัววี (V) ความยาว lobe ประมาณ $\frac{1}{4}$ ของความยาวใบ ใบมีสีเขียวอมเหลือง หลังใบเป็นมันเห็นเส้นใบชัด เส้นกลางใบนูนเป็นสัน	14.27	17.0	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลูกผสม	ลักษณะของใบ	ขนาดใบเฉลี่ย		หมายเหตุ
		กว้าง (ซ.ม.)	ยาว (ซ.ม.)	
ศรีสง่า X ผกาทอง	ใบมีลักษณะเป็นแบบ ovate cordate ค่อนข้างยาวเรียว ฐานใบแบบ sagittate มี lobe เกือบชิดกัน ความยาว lobe ประมาณ $\frac{1}{4}$ ของความยาวใบ ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ ใบสีเขียวหลังใบมัน เห็นเส้นใบขนานชัด เส้นกลาง ใบเป็นมัน	12.37	16.34	
ดวงสมร X ผกามาศ	ใบมีลักษณะแบบ ovate cordate เกือบ เป็นรูปไข่ ฐานใบแบบ sagittate มี lobe ชัด ความยาว lobe เฉลี่ย $\frac{1}{4}$ ของความยาวใบ มีจีบเล็กน้อยตรงฐานใบ ปลายใบแหลม ขอบใบ เรียบ ใบมีสีเขียวแก่ หลังใบมัน เห็นเส้นใบขนานชัด และเส้นกลางใบเป็นสัน	12.31	14.83	
ดวงสมร	ใบมีลักษณะ ovate-cordate เกือบเป็น รูปไข่ ฐานใบแบบ sagittate มี lobe ที่ ยาวและชัด ความยาว lobe เฉลี่ย $\frac{1}{3}$ ของ ความยาวของใบ และมีจีบตรงฐานใบ ปลายใบ แหลม ขอบใบเรียบ ใบสีเขียวแก่ หลังใบเป็นมัน เห็นเส้นขนานชัด และเส้นกลางใบเป็นสัน แผ่นใบมัก ไม่เรียบ นูนเล็กน้อย	17.16	22.05	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลูกลสมคู้ที่ 2 ระหว่างโพธิ์ทอง กับ กัญญารัตน์ มีจำนวนใบที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่ 0-3 ใบ มีหน่อ 1 ต้น จำนวน 2 หน่อ ใ้คอกทั้ง 10 ต้น จำนวนคอกที่ตัดได้ 2-7 คอก (ตารางที่ 1)

ใบมีลักษณะแบบ ovate-cordate เกือบเป็นรูปไข่ ฐานใบแบบ sagittate มี lobe ชัด ความยาว lobe เฉลี่ย 1 ของความยาวใบ มีจีบตรงฐานใบเล็กน้อย ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ ขนาดใบเฉลี่ยกว้าง 14.48 ซม. ยาว 18.33 ซม. (ตารางที่ 2)

ลักษณะโดยทั่วไปของคอกหน่าววัลลภสมนี้ รูปทรงของจานรองคอกจะมีทั้ง รูปหัวใจและรูปไข่ สีส้มเหมือนกันหมด จานรองคอกกว้างตั้งแต่ 4.87-8.74 ซม. ยาว 7.67-15.06 ซม. ซึ่งเป็นขนาดของจานรองคอกของต้นที่สมบูรณ์ที่สุดของการทดลอง ส่วนขนาดของจานรองคอกของต้นที่สมบูรณ์น้อยที่สุด มีความกว้างตั้งแต่ 3.80-7.23 ซม. ยาว 5.19-10.71 ซม. สีของปดี้มีความแตกต่างกันตั้งแต่ ปดี้อ่อนสีเหลืองแต่สีขาว หรือ ปดี้อ่อนสีเขียวอ่อน แก่สีเหลือง หรือทั้งอ่อนและแก่สีเหลือง ลักษณะปดี้มีทั้งขนานและ ชี้เท่า ๆ กัน ก้านคอกส่วนใหญ่อ่อนโค้ง ต้นที่สมบูรณ์ที่สุดความยาวก้านตั้งแต่ 27.4-50.1 ซม. ปักแจกันโคตตั้งแต่ 6-12 วัน (ตารางที่ 3) และต้นที่สมบูรณ์น้อยที่สุด ความยาว ก้านตั้งแต่ 12.4-41.5 ซม. ปักแจกันโคตตั้งแต่ 5-12 วัน (ตารางที่ 4)

ลูกลสมคู้ที่ 3 ระหว่างพันธุวงศ์สมร กับ ขาวนายหวาน มีจำนวนใบที่เพิ่มขึ้น ตั้งแต่ 0-6 ใบ มีหน่อ 1 ต้น จำนวน 2 หน่อ ใ้คอกทั้ง 10 ต้น จำนวนคอกที่ตัดได้ 2-8 คอก (ตารางที่ 1)

ใบมีลักษณะแบบ ovate cordate ค่อนข้างเป็นสามเหลี่ยม ฐานใบแบบ sagittate มี lobe กางเป็นรูปตัววี (V) ความยาว lobe ประมาณ $\frac{1}{4}$ ของความยาวใบ ปลายใบเป็นแบบ acuminate ขอบใบเรียบใบมีสีเขียวอมเหลือง หลัง ใบมันเห็นเส้นใบชัด เส้นกลางใบนูนเป็นสัน ขนาดใบเฉลี่ยกว้าง 14.27 ซม. ยาว 17.0 ซม. (ตารางที่ 2)

ลักษณะโดยทั่วไปของดอกหน้าวัวสกุลสมนี้ รูปทรงของจานรองดอกสม่ำเสมอ
 เสมอคือ โดยเป็นรูปหัวใจ แต่สีจะมีตั้งแต่ ชมพูเข้ม จนถึงแดงเข้ม จานรองดอกกว้างตั้งแต่ 4.54-8.32 ซม. ยาว 6.57-11.98 ซม. ซึ่งเป็นขนาดของจานรองดอกของต้น
 ที่สมบูรณ์ที่สุดของการทดลอง ส่วนขนาดของจานรองดอกของต้นที่สมบูรณ์น้อยที่สุดมีความ
 กว้างตั้งแต่ 3.33-5.90 ซม. ยาว 4.24-9.25 ซม.

99930

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลูกสม	จานรองดอก				ปลีดอก		กานดอก		จำนวนวันที่ปักแจกันได้
	รูปทรง	สี	กว้าง (ซ.ม.)	ยาว (ซ.ม.)	สี	ลักษณะปลีดอก	ลักษณะกานดอก	ความยาว (ซ.ม.)	
ควงสมร X โปธีทอง									
1 - 1	หัวใจ	แดง (Red gr.) 46 B	7.10	12.70	อ่อน-เหลือง แกะขาว	ขนาน	ก้านอ่อนโค้ง และคค	35.0	6
1 - 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 - 3	ไข่	แดง	4.00	5.40	อ่อนและแก่ เหลืองปนส้ม	ปลีขนาน	ตรง	30.5	7
1 - 4	หัวใจ	แดง	6.50	9.50	อ่อน-แก่ สีเหลืองเข้ม	ปลีขนาน	ตรง	33.0	11
1 - 5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 - 6	หัวใจ	แดง	7.41	10.65	อ่อน-เหลือง แกะขาว	ปลีขนาน	ก้านโค้งอ่อน	39.0	10
1 - 7	หัวใจ	แดง	4.61	8.82	อ่อนและแก่สีเหลือง	ขนาน	ตรง	29.7	6
1 - 8	ไข่	แดง	7.08	12.29	อ่อน-เหลือง เข้ม แกะขาว	ขนาน	ก้านอ่อน	47.9	4
1 - 9	หัวใจ	แดง	4.35	6.31	อ่อนและแก่สีเหลือง ปนส้ม	ขนาน	ก้านแข็ง	23.4	6
1 - 10	ไข่	แดง	4.91	7.79	อ่อน-แก่ สีเหลือง เข้ม	ขนาน	ก้านอ่อนโค้ง	25.3	9

ลูกผสม	จานรองคอก				ปลีคอก		ก้านคอก		จำนวนวันที่ปัก แจกันได้
	รูปทรง	สี	กว้าง (ซ.ม.)	ยาว (ซ.ม.)	สี	ลักษณะปลีคอก	ลักษณะก้านคอก	ความยาว (ซ.ม.)	
โพธิ์ทอง X กัญญารัตน์									
2 - 1	หัวใจ	ส้ม (Red gr.) 40A	6.47	10.11	อ่อน-เหลือง แก่-ขาว	ขนาน	แข็ง	47.2	9
2 - 2	หัวใจ	ส้ม	7.65	10.61	อ่อนและแก่สี เหลืองเข้ม	ขนาน	อ่อนโค้ง	32.7	10
2 - 2	ไข่	ส้ม	5.66	8.28	อ่อน-เขียวอ่อน แก่-สีเหลือง	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	38.2	7
2 - 4	หัวใจ	ส้ม	7.73	12.52	อ่อน-สีเหลือง แก่-สีขาว	ขี้เล็กน้อย	อ่อนโค้ง	43.4	11
2 - 5	ไข่	ส้ม	7.59	11.83	อ่อน-เหลืองอ่อน แก่-เหลืองเข้ม	ขนาน	คดเล็กน้อย	44.6	11
2 - 6	ไข่	ส้ม	6.17	8.58	อ่อนและแก่สี เหลืองอ่อน	ขี้และสั้น	ตรง	35.3	12
2 - 7	ไข่	ส้ม	4.87	8.50	อ่อนและแก่สี เหลืองอ่อน	ขี้	ก้านคดและโค้ง	32.5	8
2 - 8	หัวใจ	ส้ม	8.74	15.06	อ่อนและแก่สี เหลืองอ่อน	ขี้	ตรง	50.1	11

ลูกผสม	จานรองคอก				ปลีคอก		กานคอก		จำนวนวันที่ปัก แจกันได้
	รูปทรง	สี	กว้าง (ซ.ม.)	ยาว (ซ.ม.)	สี	ลักษณะปลีคอก	ลักษณะกานคอก	ความยาว (ซ.ม.)	
2 - 9	หัวใจ	ส้ม	7.23	11.38	อ่อน-แก สีเหลือง	ขนาน	อ่อนโค้ง	27.4	6
2 - 10	หัวใจ	ส้ม	5.41	7.67	อ่อน-แก สีเหลือง	ขนาน	ก้านโค้งเล็กน้อย	31.7	10
ดวงสมร X ชวานายหวาน									
3 - 1	หัวใจ	ชมพูเข้ม (Red gr.) 47 C	4.75	7.22	อ่อนแกเขียวอม เหลือง	ขนาน	แข็ง	33.3	10
3 - 2	หัวใจ	แดง (Red gr.) 45 B	5.02	6.57	อ่อนและแกสี เหลืองเข้ม	ขนานแต่ปลาย คดงอ	ก้านคดโค้ง	31.8	6
3 - 3	หัวใจ	แดง (Red gr.) 45 A	4.54	7.07	อ่อน-แกสีเหลือง เข้ม	ขนานและสั้น	คด	25.9	5
3 - 4	หัวใจ	แดง (Red gr.) 45 C	6.46	10.03	อ่อน-เหลืองอ่อน แก-ขาว	ขนาน	ตรง	44.6	8
3 - 5	หัวใจ	แดง (Red gr.) 45 A	6.58	9.92	อ่อน-แก สีเหลืองเข้ม	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	30.8	9
3 - 6	หัวใจ	แดง (Red gr.) 45A	6.08	7.91	อ่อน-เหลือง แก-ขาว	ขนาน	คดและโค้ง	38.5	9

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คุณสมบัติ	จานรองดอก				ปัดดอก		ก้านดอก		จำนวนวันที่ปักแจกัน
	รูปทรง	สี	กว้าง (ซ.ม.)	ยาว (ซ.ม.)	สี	ลักษณะปัดดอก	ลักษณะก้านดอก	ความยาว (ซ.ม.)	
3 - 7	หัวใจ	แดง (Red gr.45A)	6.71	9.14	อ่อน-เหลืองเข้ม	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	33.9	8
3 - 8	หัวใจ	แดง (Red gr 46A)	8.26	11.98	อ่อนและแก่	ขนาน	ตรง	47.2	12
3 - 9	หัวใจ	แดง (Red gr 45B)	8.32	9.56	เหลืองเข้ม	ขนาน	ตรง	46.5	12
3 - 10	หัวใจ	สีชมพูเข้ม (Red gr.45D)	5.34	8.59	อ่อน-เหลืองอ่อน	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	46.7	9
ศรีสง่า X ผกาทอง									
4 - 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 - 2	ไข่	แดงส้ม (Red gr 40A)	7.70	9.70	อ่อน-เหลือง	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	40.6	10
4 - 3	หัวใจ	สีชมพู (Red gr.38A)	5.87	7.98	อ่อน-เหลืองเข้ม	ซี่และสั้น	คด	33.2	9
4 - 4	หัวใจ	ชมพูอมส้ม (Red gr.38A)	8.11	13.97	อ่อน-เหลืองเข้ม	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	42.4	12
					แก่-ขาว				

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คุณสมบัติ	จานรองดอก				ปลีดอก		กานดอก		จำนวนวันที่ปัก แจกันได้
	รูปทรง	สี	กว้าง (ซ.ม.)	ยาว (ซ.ม.)	สี	ลักษณะปลีดอก	ลักษณะกานดอก	ความยาว (ซ.ม.)	
4 - 5	ไข่	ส้ม (Red gr.37B)	8.40	14.40	อ่อนแฉะแกดสี เหลือง	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	41.2	7
4 - 6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 - 7	หัวใจ	ส้ม (Red gr.37A)	6.00	9.20	อ่อน-แกดสีเหลือง ปนเขียวอ่อน	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	39.6	8
4 - 8	ไข่	ชมพูอมส้ม	2.71	4.36	อ่อนและแกดสี เหลืองเข้ม	ขนาน	ตรง	18.0	12
4 - 9	ไข่	ชมพูเข้ม (Red gr.47C)	6.11	9.80	อ่อน-เหลืองอ่อน แก-ขาว	โค้งลงและยาว กว่าจานมาก	คคโค้ง	42.6	9
4 - 10	ไข่	ชมพูอมส้ม	8.69	17.57	อ่อน-แก สีเหลืองอ่อน	สี	โค้งเล็กน้อย	55.6	13
ควงสมร X นกามาศ									
5 - 1	ไข่	ส้มแดง (Red gr.40A)	5.68	8.67	อ่อน-เหลืองเข้ม แก-ขาว	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	34.6	16
5 - 2	ไข่	ส้มแดง	5.24	8.59	อ่อน-แก เหลือง เข้ม	ขนาน	อ่อน	32.7	12

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลูกผสม	จานรองดอก				ปลีดอก		กานดอก		จำนวนวันที่ปัก แจกกินได้
	รูปทรง	สี	กว้าง (ซ.ม.)	ยาว (ซ.ม.)	สี	ลักษณะปลีดอก	ลักษณะกานดอก	ความยาว (ซ.ม.)	
5 - 3	ไข่	ส้มแดง	3.56	5.73	อ่อนและแก่ สีเหลือง เขม	ขนาน	คดงอ	26.2	9
5 - 4	หัวใจ	ส้มแดง	5.04	7.49	อ่อน-เหลือง แก่-ขาว	ขนาน	คค	31.5	15
5 - 5	หัวใจ	ส้มแดง	7.56	11.31	อ่อน-แก่ สีเหลือง เขม	ขนาน	ตรง	48.0	9
5 - 6	ไข่	ส้มแดง	5.65	7.04	อ่อน-แก่ สีเหลือง เขม	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	25.5	12
5 - 7	ไข่	ส้มแดง	4.98	6.01	อ่อน-เหลือง แก่-ขาว	ขนาน	คค	25.3	7
5 - 8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 - 9	ไข่	ส้มแดง	4.24	6.01	อ่อนและแก่ สีเหลือง เขม	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	21.1	10
5 - 10	ไข่	ส้มแดง	4.71	6.98	อ่อน-แก่ สีเหลือง เขม	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	29.0	15

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชุดผสม	จานรองคอก				ปดื่คอก		กานคอก		จำนวนวันที่ปัก แจกันได้
	รูปทรง	สี	กว้าง (ซ.ม.)	ยาว (ซ.ม.)	สี	ลักษณะปดื่คอก	ลักษณะกานคอก	ความยาว (ซ.ม.)	
ดวงสมร									
6 - 1	หัวใจ	แดง	8.01	13.55	แกล-ขาว ออน-เหลืองปนส้ม	ขนาน	ตรง	42.6	14
6 - 2	หัวใจ	แดง	10.31	13.88	แกล-ขาว ออน-เหลือง	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	34.9	12
6 - 3	หัวใจ	แดง	9.00	14.2	แกล-ขาว ออน-เหลืองปนส้ม	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	44.2	7
6 - 4	หัวใจ	แดง	9.00	15.90	แกล-ขาว ออน-เหลือง	ขนาน	ตรง	50.3	12
6 - 5	หัวใจ	แดง	9.43	14.66	แกล-ขาว ออน-เหลือง	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	58.6	12
6 - 6	หัวใจ	แดง	7.98	11.98	แกล-ขาว ออน-เหลืองปนส้ม	ชันเล็กน้อย	ออนโค้ง	46.0	12
6 - 7	หัวใจ	แดง	6.11	9.92	แกล-ขาว ออน-เหลืองปนส้ม	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	43.3	8
6 - 8	หัวใจ	แดง	8.74	12.92	แกล-ขาว ออน-เหลืองแกล-ขาว	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	48.6	9

ลักษณะ	จานรองดอก				ปลีดอก		ก้านดอก		จำนวนวันที่ปัก แจกันได้
	รูปทรง	สี	กว้าง (ซ.ม.)	ยาว (ซ.ม.)	สี	ลักษณะปลีดอก	ลักษณะก้านดอก	ความยาว (ซ.ม.)	
6 - 9	หัวใจ	แดง	5.01	6.78	ขาว-แก, ดีเหลืองอ่อน	ชมพู	โค้งเล็กน้อย	26.6	8
6 - 10	หัวใจ	แดง	8.43	11.55	อ่อน-เหลืองอ่อน แก-ขาว	ชมพู	โค้งเล็กน้อย	47.2	8

ลักษณะโดยทั่วไปของคอกหน้าวัวพันธุ์ดวงสมรและลูกผสมใหม่ 5 คู่
(บันทึกจากคนที่สมบูรณ์นอยที่สุดของการทดลอง ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูร้อน)

ลูกผสม	จานรองคอก				ปลีคอก		ก้านคอก		จำนวนวันที่ปักแจกันได้
	รูปทรง	สี	กว้าง (ซ.ม.)	ยาว (ซ.ม.)	สี	ลักษณะปลีคอก	ลักษณะก้านคอก	ความยาว (ซ.ม.)	
ดวงสมร X โพธิ์ทอง									
1 - 1	หัวใจ	แดง (Red gr.46A)	6.59	10.81	อ่อน-แก่	ขนาน	คด	38.5	4
1 - 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 - 3	ไข่	แดง	3.27	5.72	อ่อนและแก่เหลืองปนส้ม	ขนาน	ตรง	29.3	8
1 - 4	หัวใจ	แดง	3.31	5.47	อ่อน-แก่	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	27.5	9
1 - 5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 - 6	หัวใจ	แดง	5.78	8.26	อ่อนและแก่สีเหลืองอ่อน	ชันและสั้น	ตรง	31.8	10
1 - 7	หัวใจ	แดง	4.14	6.81	อ่อนและแก่สีเหลืองอ่อน	ชัน	ตรง	23.9	11
1 - 8	ไข่	แดง	6.64	10.81	อ่อน-แก่สีส้ม	ชัน	โค้งเล็กน้อย	41.3	8
1 - 9	หัวใจ	แดง	3.76	4.95	อ่อน-แก่	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	27.0	8
1 - 10	ไข่	แดง	3.82	5.84	อ่อน-แก่	ขนานและมีขนาดเล็กสั้น	โค้งเล็กน้อย	20.5	7

ตารางที่ 4 (ต่อ)

คุณสมบัติ	งานรองคอก				ปลัดคอก		ก้านคอก		จำนวนวันที่ปัก แจกันได้
	รูปทรง	สี	กว้าง (ซ.ม.)	ยาว (ซ.ม.)	สี	ลักษณะปลัดคอก	ลักษณะก้านคอก	ความยาว (ซ.ม.)	
โพธิ์ทอง X กัญญารัตน์									
2 - 1	หัวใจ	ส้ม (Red gr.40A)	4.87	8.17	อ่อน-เหลืองเข้ม	สี	โค้งเล็กน้อย	39.5	9
2 - 2	หัวใจ	ส้ม	5.98	8.74	แก่-เหลืองปนเขียว	สี	ตรง	18.1	9
2 - 3	ไข่	ส้ม	4.33	6.22	อ่อนและแก่เหลือง	ขนาน	อ่อนโค้ง	37.2	10
2 - 4	หัวใจ	ส้ม	7.23	10.18	ปนเขียวอ่อน	สีเล็กน้อย	ตรง	41.5	7
2 - 5	ไข่	ส้ม	5.57	8.43	แก่ขาว	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	39.8	5
2 - 6	ไข่	ส้ม	4.40	7.10	อ่อน-แก่เหลืองเข้ม	ขนาน	ตรง	30.3	12
2 - 7	ไข่	ส้ม	3.80	7.20	อ่อน-แก่เหลืองอ่อน	ขนาน	คุดเล็กน้อย	21.1	8
2 - 8	หัวใจ	ส้ม	6.21	10.71	อ่อน-เหลืองอ่อน	สี	อ่อน	12.4	7
2 - 9	หัวใจ	ส้ม	6.93	8.92	อ่อนและแก่สี	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	31.9	8
2 - 10	หัวใจ	ส้ม	4.43	5.19	เหลืองอ่อน อ่อนและแก่สี เหลืองอ่อน	ขนาน	ตรง	26.5	8

ลูกผสม	จานรองดอก				ปลีดอก		ก้านดอก		จำนวนวันที่ปักแจกก้นได้
	รูปทรง	สี	กว้าง (ซ.ม.)	ยาว (ซ.ม.)	สี	ลักษณะปลีดอก	ลักษณะก้านดอก	ความยาว (ซ.ม.)	
ดวงสมร X ขาวนายหวาน									
3 - 1	หัวใจ	ชมพูเข้ม (Red gr.47C)	3.92	6.81	อ่อนและแก่สีเหลืองปนเขียว	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	30.7	9
3 - 2	หัวใจ	แดง (Red gr.45B)	4.96	5.51	อ่อนและแก่สีเหลืองเข้ม	โค้ง	คด	23.5	7
3 - 3	หัวใจ	แดง (Red gr 45A)	3.33	4.24	อ่อนและแก่สีเหลืองอ่อน	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	8.9	7
3 - 4	หัวใจ	แดง (Red gr.45C)	4.86	7.12	อ่อนและแก่สีเหลืองอ่อน	โค้ง	คดงอ	14.0	6
3 - 5	หัวใจ	แดง (Red gr.46B)	5.64	7.47	อ่อน-แก่เหลือง	โค้ง	โค้งเล็กน้อย	33.7	9
3 - 6	หัวใจ	แดง (Red gr 45A)	5.33	7.77	อ่อน-เหลืองอ่อน แก่-เหลืองเข้ม	ขนาน	ตรง	35.7	15
3 - 7	หัวใจ	แดง (Red gr 45C)	5.90	8.26	อ่อนและแก่สีเหลืองอ่อน	ขนาน	ตรง	33.0	10
3 - 8	หัวใจ	แดง (Red gr 46A)	3.86	4.90	อ่อนและแก่สีเหลืองเข้ม	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	19.5	4
3 - 9	หัวใจ	แดง (Red gr 45B)	5.75	9.25	อ่อน-เขียวอ่อน แก่-ขาว	โค้ง	คด	43.8	6
3 - 10	หัวใจ	สีชมพูเข้ม (Red gr 50A)	5.45	7.70	อ่อน-เหลืองอ่อน แก่-ขาว	โค้งเล็กน้อย	ตรง	42.5	9

ลูกผสม	จานรองคอก				ปด็คอก		กานคอก		จำนวนวันที่ปัก แจกันได้
	รูปทรง	สี	กว้าง (ซ.ม.)	ยาว (ซ.ม.)	สี	ลักษณะปด็คอก	ลักษณะกานคอก	ความยาว (ซ.ม.)	
ศรีสง่า X ณกาทอง									
4 - 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 - 2	ไข่	แดงส้ม (Red gr 40A)	5.65	6.11	อ่อนและแก่ ดีเหลืองเข้ม	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	37.8	8
4 - 3	หัวใจ	สีชมพู (Red gr 38A)	3.83	5.85	อ่อนและแก่ดี เหลืองเข้ม	สั้น	โค้งเล็กน้อย	24.5	7
4 - 4	หัวใจ	ชมพูอมส้ม	8.25	19.98	อ่อน-เหลืองปน เขียว แก่-เหลือง	สั้น	โค้งเล็กน้อย	45.4	10
4 - 5	ไข่	ส้ม (Red gr 37B)	6.50	11.43	อ่อน อ่อน-แก่ เหลือง	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	40.7	10
4 - 6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 - 7	หัวใจ	ส้ม (Red gr 40D)	3.93	7.07	อ่อน-เขียวอ่อน แก่-เหลืองเข้ม	สั้น	โค้งเล็กน้อย	32.6	10
4 - 8	ไข่	ชมพูอมส้ม (Red gr 47C)	2.71	4.36	อ่อนและแก่ดี เหลืองเข้ม	ขนาน	ตรง	18.0	12
4 - 9	ไข่	ชมพูเข้ม	5.61	8.23	อ่อน-ส้มแดง แก่-ขาว	ขนานแคยาว กว้างจนมาก	ตรง	25.8	5
4 - 10	ไข่	ชมพูอมส้ม	8.11	13.06	อ่อน-เหลืองเข้ม แก่-เหลืองอ่อน	สั้น	โค้งเล็กน้อย	48.2	14

คุณสมบัติ	จานรองดอก				ปลั๊กดอก		ก้านดอก		จำนวนวันที่ปัก แจกันได้
	รูปทรง	สี	กว้าง (ซ.ม.)	ยาว (ซ.ม.)	สี	ลักษณะปลั๊กดอก	ลักษณะก้านดอก	ความยาว (ซ.ม.)	
ดวงสมร X ผกามาศ									
5 - 1	ไข่	ส้มแดง (Red gr 40A)	3.38	4.38	อ่อน-แก สีส้ม เหลือง	ขนาน	อ่อน	18.5	11
5 - 2	ไข่	ส้มแดง	3.77	5.60	อ่อน-แก เหลือง เข้ม	ขนาน	คดงอ	28.0	15
5 - 3	ไข่	ส้มแดง	3.05	4.80	อ่อนและแก เหลือง เข้ม	สั้น	คค	13.4	11
5 - 4	หัวใจ	ส้มแดง	3.42	5.68	อ่อน-แก เหลือง อ่อน	ขนานแต่สั้นกว่า จานรองดอกมาก	แข็ง	20.5	10
5 - 5	หัวใจ	ส้มแดง	3.76	5.40	อ่อน-แก เหลือง	ขนาน	คค	36.7	11
5 - 6	ไข่	ส้มแดง	2.50	4.36	อ่อน-แก เหลือง	ขนาน	แข็ง	21.2	8
5 - 7	ไข่	ส้มแดง	4.01	5.18	อ่อน-แก สีเหลือง เข้ม	ขนาน	โค้งเล็กน้อย	27.3	8
5 - 8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 - 9	ไข่	ส้มแดง	3.49	4.21	อ่อนและแก เหลือง เข้ม	ขนาน	คดงอ	22.6	5
5 - 10	ไข่	ส้มแดง	3.31	4.66	อ่อนและแก สีส้ม เหลือง เข้ม	ขนาน	อ่อน	17.1	5

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลูกผสม	จานรองดอก				ปลีดอก		กานดอก		จำนวนวันที่ปัก แจกันได้
	รูปทรง	สี	กว้าง (ซ.ม.)	ยาว (ซ.ม.)	สี	ลักษณะปลีดอก	ลักษณะกานดอก	ความยาว (ซ.ม.)	
ดวงสมร 6 - 1	หัวใจ	แดง	7.35	10.08	แสด	อฉุน-เหลือง เขม ชานาน	คด	40.5	5
6 - 2	หัวใจ	แดง	7.45	11.79	แสด	อฉุน-เหลือง ปนส้ม ชานาน	อฉุน	35.8	12
6 - 3	หัวใจ	แดง	7.67	12.23	แสด	อฉุน-เหลือง ปนส้ม ชานาน	โค้งเล็กน้อย	47.1	14
6 - 4	หัวใจ	แดง	7.31	11.24	แสด	อฉุน-เหลือง ชานาน	ตรง	48.7	15
6 - 5	หัวใจ	แดง	6.90	12.70	แสด	อฉุน-เหลือง ปนส้ม ชานาน	โค้ง	50.2	13
6 - 6	หัวใจ	แดง	7.92	11.65	แสด	อฉุน-เหลือง ชานาน	โค้งเล็กน้อย	46.8	7
6 - 7	หัวใจ	แดง	4.41	7.78	แสด	อฉุนและแกเหลือง ชานาน	โค้ง	39.8	8
6 - 8	หัวใจ	แดง	6.35	9.55	แสด	อฉุน-แกเหลือง ชานาน	โค้งเล็กน้อย	31.9	7
6 - 9	หัวใจ	แดง	5.01	6.78	แสด	อฉุนและแก ชานาน	โค้งเล็กน้อย	26.6	8
6 - 10	หัวใจ	แดง	6.34	10.15	แสด	อฉุน-เหลือง ปนส้ม ชานาน	โค้งเล็กน้อย	59.8	11

สีของปลีมีความแตกต่างกันตั้งแต่ ปลีอ่อนและแก่สีเขียวอมเหลืองหรือปลีอ่อน
สีส้ม แก่สีขาว หรืออ่อนสมแก่เหลือง หรือทั้งอ่อนและแก่สีเหลือง หรืออ่อนเหลืองแก่ขาว
ลักษณะปลีคอก ส่วนใหญ่จะขนาน ก้านคอกลักษณะไม้คิส่วนใหญ่โค้ง หรือบิด ต้นที่สมบูรณ์ที่สุด
ความยาวกานตั้งแต่ 25.9 - 47.2 ซม. บักแจกันโตตั้งแต่ 5 - 12 วัน (ตารางที่ 3)
และต้นที่สมบูรณ์น้อยที่สุด ความยาวกานตั้งแต่ 14.0 - 43.8 ซม. บักแจกันตั้งแต่ 4-15
วัน (ตารางที่ 4)

ลูกผสมคู่ที่ 4 ระหว่างพันธุ์ศรีสง่า กับ ผกาทอง จำนวนใบที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่
0-3 ใบ ไม่มีหน่อ ใคคอก 8 ต้น จาก 10 ต้น จำนวนคอกที่ตัดได้ 0-6 คอก (ตารางที่ 1)

ใบมีลักษณะเป็นแบบ ovate cordate ค่อนข้างเรียวยาว ฐานใบแบบ
sagittate มี lobe เกือบชิดกัน ความยาว ประมาณ $\frac{1}{4}$ ของความยาวใบ
ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ ใบสีเขียว หลังใบมัน เห็นเส้นใบบนซีก เส้นกลางใบเป็นสัน
ขนาดใบเฉลี่ยกว้าง 12.37 ซม. ยาว 16.34 ซม. (ตารางที่ 2)

ลักษณะโดยทั่วไปของคอกหน้าวัวลูกผสมนี้ รูปทรงของจานรองคอกมีทั้งรูปไข่และ
รูปหัวใจ มีสีตั้งแต่ สีชมพูเข้ม สีชมพูอมส้ม สีส้ม และสีแดงส้ม ขนาดคอกกว้าง 2.71 -
8.69 ซม. ยาว 4.36 - 17.57 ซม. ซึ่งเป็นขนาดของจานรองคอกของต้นที่สมบูรณ์
ที่สุดของการทดลอง ส่วนขนาดของจานรองคอกของต้นที่สมบูรณ์น้อยที่สุด มีความกว้างตั้งแต่
2.71 - 8.25 ซม. ยาว 4.36 - 13.06 ซม. สีของปลีมีความแตกต่างกันตั้งแต่ปลี
อ่อนสีเหลือง แก่สีขาว หรือปลีอ่อนและแก่สีเหลืองปนเขียวอ่อน หรือ ปลีอ่อนและแก่สีเหลือง
ลักษณะปลีคอกทั้งขนานและซี่เกือบครึ่งคอกครึ่ง แต่ก้านมักอ่อน ต้นสมบูรณ์ที่สุด ความยาวกาน
ตั้งแต่ 18.0 - 55.6 ซม. บักแจกันโตตั้งแต่ 7 - 13 วัน (ตารางที่ 3) และต้นที่สมบูรณ์
น้อยที่สุด ความยาวกานตั้งแต่ 18.0 - 48.2 ซม. บักแจกันโตตั้งแต่ 5 - 14 วัน
(ตารางที่ 4)

ลูกผสมคู่ที่ 5 ระหว่าง พันธุ์วงสมร กับ ผกาภาค จำนวนใบที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่
10 - 36 ใบ มีหน่อทั้ง 10 ต้น ตั้งแต่ 3 - 9 หน่อ ใคคอก 9 ต้น จาก 10 ต้น จำนวน
คอกที่ตัดได้ 0 - 17 คอก (ตารางที่ 1)

ใบมีลักษณะแบบ ovate cordate เกือบเป็นรูปไข่ ฐานใบแบบ sagittate มี lobe ชัด ความยาว lobe เฉลี่ย $\frac{1}{4}$ ของความยาวของใบ มีจีบเล็กน้อยตรงฐานใบ ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ ใบมีสีเขียวแก่ หลังใบมีขนเห็นเส้นใบขนุนชัด และเส้นกลางใบเป็นสัน ขนาดใบเฉลี่ย กว้าง 12.31 ซม. ยาว 14.83 ซม. (ตารางที่ 2)

ลักษณะโดยทั่วไปของดอกหน้าวัวผสมนี้ รูปทรงส่วนใหญ่เป็นรูปไข่สีส้มแดงเกือบทั้งหมด กว้าง 3.56-7.56 ซม. ยาว 5.73-11.31 ซม. ซึ่งเป็นขนาดของจานของดอกของต้นที่สมบูรณ์ที่สุดของการทดลอง ส่วนขนาดของจานรองดอกของต้นที่สมบูรณ์น้อยที่สุด มีความกว้างตั้งแต่ 2.50-4.01 ซม. ยาว 4.21-5.68 ซม. ปดิดอกมีลักษณะแตกต่างตั้งแต่ ปดิดอกสีเหลืองแกดสีขาวหรือทั้งอ่อนและแกดสีเหลือง ลักษณะของปดิดอกจะขนานเป็นส่วนใหญ่ กานดอกส่วนใหญ่แข็ง ต้นที่สมบูรณ์ที่สุดความยาวกานตั้งแต่ 21.1-48.0 ซม. ปักแจกันได้ 7-16 วัน (ตารางที่ 3) และต้นที่สมบูรณ์ที่สุดความยาวกานตั้งแต่ 13.4-36.7 ซม. ปักแจกันได้ตั้งแต่ 5-15 วัน (ตารางที่ 4)

พันธุ์ดวงสมร ซึ่งใช้พันธุ์เปรียบเทียบ ใบเพิ่มขึ้นตั้งแต่ 0-3 ใบ ไม่มีหน่อให้ดอกทั้ง 10 ต้น จำนวนดอกที่ตัดได้ 1-6 ดอก (ตารางที่ 1)

ใบลักษณะแบบ ovate-cordate เกือบเป็นรูปไข่ฐานใบแบบ sagittate มี lobe ที่ยาวและชัด ความยาวของ lobe เฉลี่ย $\frac{1}{3}$ ของความยาวใบและมีจีบตรงฐานใบ ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ ใบมีสีเขียวแก่ หลังใบเป็นมัน ขนาดใบเฉลี่ย กว้าง 17.16 ซม. ยาว 22.05 ซม. (ตารางที่ 2)

ลักษณะโดยทั่วไปของดอกหน้าวัวผสมนี้จานรองดอกเป็นรูปหัวใจ สีแดง กว้าง 5.01-10.31 ซม. ยาว 6.78-15.90 ซม. ซึ่งเป็นขนาดของจานรองดอกของต้นที่สมบูรณ์ที่สุดส่วนขนาดของจานรองดอกของต้นที่สมบูรณ์น้อยที่สุด มีความกว้างตั้งแต่ 4.41-7.92 ซม. ยาว 6.78-12.70 ซม. ปดิดอกมีลักษณะคือ ปดิดอกสีเหลืองแกดสีขาว ปดิดอกสวนมากขนาน กานดอกส่วนใหญ่แข็ง ต้นที่สมบูรณ์ที่สุด ความยาวกานตั้งแต่ 26.6-58.6 ซม. ปักแจกันได้ 7-14 วัน (ตารางที่ 3) และต้นที่สมบูรณ์น้อยที่สุด ความยาวกานตั้งแต่ 26.6-59.8 ซม. ปักแจกันได้ 5-15 วัน (ตารางที่ 4)

เมื่อนำลักษณะดอกของลูกผสมทั้ง 5 คู่ มาเปรียบเทียบกับพันธุ์วงสมร เพื่อ
ดูว่าต้นใดบ้างที่มีดอกเหมาะที่จะเป็นไม้ตัดดอกได้ โดยมีการให้คะแนนลักษณะต่าง ๆ คือ รูป
ทรงของจาน ร่องน้ำตา ความลึกของหูจานรองดอก ลักษณะของปลีดอก ลักษณะของก้านดอก
และจำนวนดอก/ต้น/ปี เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพันธุ์วงสมร (ตารางที่ 5) ปรากฏ
ว่าลูกผสม 5 คู่นี้ จำนวน 50 ต้น มีต้นที่มีดอกเหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก ดังนี้คือ

- ลูกผสม ระหว่าง โพธิ์ทอง กับ กัญญารัตน์ No.2-1
- ลูกผสม ระหว่าง โพธิ์ทอง กับ กัญญารัตน์ No.2-5
- ลูกผสม ระหว่าง โพธิ์ทอง กับ กัญญารัตน์ No.2-8
- ลูกผสม ระหว่าง วงสมร กับ ขาวนายหวาน No.3-6
- ลูกผสม ระหว่าง วงสมร กับ ขาวนายหวาน No.3-8
- และ ลูกผสม ระหว่าง วงสมร กับ ขาวนายหวาน No.3-9

โดยแต่ละต้นมีลักษณะดอกดังนี้

ลูกผสมระหว่างโพธิ์ทอง กับ กัญญารัตน์ No.2-1 มีลักษณะเด่น คือ รูปทรง
จานรองดอกสมคุดยพอไซไค สีเข้มมัน ร่องน้ำตาลึก ปลีขนาน หูตั้งแต่ไม่ชิดและก้านดอกอ่อน
และมีความยาวมาก ใหลดอก 7 ดอก/ต้น/ปี ไคคะแนน 14.15 คะแนน (ตารางที่ 5)

ลูกผสมระหว่างโพธิ์ทองกับกัญญารัตน์ No.2-5 มีลักษณะเด่น คือ สีจาน
เข้มมัน ร่องน้ำตาลึกสม่ำเสมอ หูจันทังชิดแต่ไม่สม่ำเสมอดี ปลีขนานและก้านอ่อน ใหลดอก
5 ดอก/ต้น/ปี ไคคะแนน 14.2 คะแนน (ตารางที่ 5)

ลูกผสมระหว่างโพธิ์ทอง กับ กัญญารัตน์ No.2-8 มีลักษณะเด่น คือ รูปทรง
จานรองดอกสมคุดยกันทั้ง 2 ข้าง สีจานเข้มและมัน ร่องน้ำตาลึก หูตั้งแต่ไม่ชิด มีขอเสีย
คือ ปลีมีลักษณะที่ชิดและก้านไม่แข็งแรง ใหลดอก 5 ดอก/ต้น/ปี ไคคะแนน 14.8 คะแนน
(ตารางที่ 5)

ลูกผสมระหว่างวงสมร กับ ขาวนายหวาน No.3-6 มีลักษณะเด่น คือ สี
จานเข้มจน ร่องน้ำตาลึก หูจันไม่ตั้ง ปลีขนาน แต่จานรองดอกไม่สมคุดย ก้านแข็ง ใหลดอก
5 ดอก/ต้น/ปี ไคคะแนน 14 คะแนน (ตารางที่ 5)

ดูผลสมระหว่าง ดวงสมร กับ ขาวนายหวาน No.3-8 มีลักษณะเด่น คือ รูปทรงจานรองดอกกลมคุดยั้ง 2 ข้าง สีจางเข้มและมัน ร่องน้ำตาดัก หูจานตั้งชิด ปดี่ขนาน และก้านแข็ง ให้ออก 8 ดอก/ต้น/ปี ไต่คะแนน 16.23 คะแนน (ตารางที่ 5)

ดูผลสมระหว่าง ดวงสมร กับ ขาวนายหวาน No.3-9 มีลักษณะเด่น คือ รูปทรงจานรองดอกกลมคุดยั้ง สีจางเข้มมัน ร่องน้ำตาดัก หูจานตั้งชิดแต่ไม่สม่ำเสมอ ปดี่ขนาน และก้านแข็ง ให้ออก 7 ดอก/ต้น/ปี ไต่คะแนน 15.42 คะแนน (ตารางที่ 5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดุษฎสม	จานรองดอก				5/ ลักษณะของปลี ดอก	6/ ลักษณะของก้าน ดอก	7/ จำนวนดอก ต่อต้น/ปี	คะแนนรวม
	1/ รูปทรง	2/ ความมันของดีจาน	3/ ความลึกของ ร่องน้ำตา	4/ ความชัดของหูจาน				
ควงสมร X โพธิ์ทอง								
1 - 1	1	2	1.67	1	1.33	1	1	9
1 - 2	-	-	-	-	-	-	-	-
1 - 3	1.5	2	1.5	2	1.15	1.5	1	11
1 - 4	1.5	2.25	1.75	1.25	1.25	1.62	3	12.62
1 - 5	-	-	-	-	-	-	-	-
1 - 6	2	1.5	1.5	1	1.5	1	1	9.5
1 - 7	2	2	1.33	1.33	1.33	2	1	10.99
1 - 8	1.71	2.14	2.43	1.43	1.71	1.28	3	13.7
1 - 9	1	2	1.5	1	1	1	1	8.5
1 - 10	1.2	2.2	1.6	1.2	1	1.4	3	11.6

คุณสมบัติ	งานรองคอก				5/ ลักษณะของปัสสาวะคอก	6/ ลักษณะของกานคอก	7/ จำนวนคอกต่อคน/ปี	คะแนนรวม
	1/ รูปทรง	2/ ความมันของสีจาง	3/ ความลึกของร่องน้ำตา	4/ ความชื้นของหูจาง				
โพธิ์ทอง X กัญญารัตน์								
2 - 1	1.57	1.86	2.43	1.86	1.86	1.57	3	14.15*
2 - 2	1.5	2.66	2.33	1.66	1.16	1.5	3	13.81
2 - 3	1.75	2	2	2	1.25	1	1	11
2 - 4	2	1.8	1.6	1.2	1.4	1.4	3	12.4
2 - 5	2	2.4	2.4	1.4	1.6	1.4	3	14.2*
2 - 6	2	2	1.66	1.66	1.33	1.66	1	11.31
2 - 7	2	2	1	1.5	1.5	1	1	10
2 - 8	2.4	2.6	2.6	1.2	1.4	1.6	3	14.8*
2 - 9	1.8	1.8	2.2	1.4	1.2	1.2	3	12.6
2 - 10	1	2.25	1.25	1	1.25	1.25	1	9

คุณสมบัติ	จานรองคอก				5/ ลักษณะของปลีคอก	6/ ลักษณะของก้านคอก	7/ จำนวนคอกต่อตน/ปี	คะแนนรวม
	1/ รูปทรง	2/ ความมันของสีจาน	3/ ความลึกของร่องน้ำตา	4/ ความซิกของหูจาน				
ควงสมร X ชวายนายหวาน								
3 - 1	1	2	1	1	1.5	1.5	1	9
3 - 2	2	2	1.67	1.33	1.33	1	1	10.33
3 - 3	1	1	1	1	1.5	1	1	7.5
3 - 4	2	2.17	1.17	1.17	1.5	1.17	3	12.18
3 - 5	1.67	2.33	1.83	1	1.17	1.5	3	12.5
3 - 6	1.8	2.6	2.2	1.4	1.8	1.2	3	14*
3 - 7	1.4	2.4	2.6	1.8	1.4	1	3	13.6
3 - 8	2.37	2.62	2.62	2.25	1.75	1.62	3	16.23*
3 - 9	2.28	3	2.86	1.57	1.43	1.28	3	15.42*
3 - 10	2	1.8	2.2	1.4	1.4	1.6	3	13.4

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณสมบัติ	งานรองดอก				5/ ลักษณะของปลีดอก	6/ ลักษณะของก้าน ดอก	7/ จำนวนดอก ต่อต้น/ปี	คะแนนรวม
	1/ รูปทรง	2/ ความมันของดีจาน	3/ ความดีของรอง น้ำตา	4/ ความซึบของหูจาน				
ศรีสังข์ X ผงาทอง								
4 - 1	-	-	-	-	-	-	-	-
4 - 2	1.83	1.83	1.5	1.33	1.5	1.33	3	12.32
4 - 3	1.5	1.75	2	1	1	1.25	1	9.5
4 - 4	2.5	2.25	2.25	2	1.5	1.5	1	13
4 - 5	2.5	2	2.5	2.5	1.5	1.5	1	13.5
4 - 6	-	-	-	-	-	-	-	-
4 - 7	1.6	1.4	1.6	1.2	1.4	1.2	3	11.4
4 - 8	1	1	1	1	1	1	1	7
4 - 9	2.5	2.5	1.75	1.75	1.25	1.25	1	12
4 - 10	1.83	2.16	2	1.5	1.16	1.33	3	12.98

คุณสมบัติ	งานรองคอก				5/ ลักษณะของปดี คอก	6/ ลักษณะของกาน คอก	7/ จำนวนคอก คอกตน/ปี	คะแนนรวม
	1/ รูปทรง	2/ ความมันของสีงาน	3/ ความลึกของร่อง น้ำตา	4/ ความขีคของหูงาน				
ควงสมร X ผกามาศ								
5 - 1	1.4	1.7	1.9	1.5	1.2	1	3	11.7
5 - 2	1.54	2.09	2.18	1.45	1.18	1.18	3	12.62
5 - 3	1.8	2	2	1.6	1	1	3	12.4
5 - 4	1.2	2	2.2	1.6	1.4	1.2	3	12.6
5 - 5	1.59	2.35	2.18	1.70	1.41	1.29	3	13.52
5 - 6	1.62	1.73	1.81	1.27	1.27	1.09	3	11.79
5 - 7	1.5	1.75	1.5	1.75	1.5	1	3	12
5 - 8	-	-	-	-	-	-	-	-
5 - 9	1.42	1.83	1.83	1.5	1.25	1.08	3	11.91
5 - 10	1.36	1.81	1.81	1.27	1.18	1.18	3	11.61

จุดผสม	จานรองคอก				5/ ลักษณะของปดี่คอก	6/ ลักษณะของกานคอก	7/ จำนวนคอก ต่อคน/ปี	คะแนนรวม
	1/ รูปทรง	2/ ความมันของสี จาน	3/ ความลึกของรอง น้ำตา	4/ ความชื้นของหญ้า				
ควงผสม								
6 - 1	2.17	2.67	3	1.83	1.66	1.33	3	15.66
6 - 2	1.5	3	2.83	1.66	1.5	1.83	3	15.32
6 - 3	2.5	2.83	2.5	2.17	1.5	2	3	16.5
6 - 4	2.33	2.83	2.83	1.83	2	1.83	3	16.65
6 - 5	2.33	3	2.83	2	1.83	2	3	16.99
6 - 6	1.5	2.5	2.75	1.75	1.5	1.25	1	12.25
6 - 7	1.75	2.75	2	1.5	1.5	1.25	1	11.75
6 - 8	2	2.33	2.67	1.67	1.33	1	1	12
6 - 9	1	2	1	2	1	1	1	9
6 - 10	1.75	3	2.75	1.25	1.25	1.25	1	12.25
					ค่าเฉลี่ยคะแนนของพันธุ์ควงผสม			13.84

หลักเกณฑ์การให้คะแนนดอกหน้าวัวพันธุ์วง สมาร และลูกผสมใหม่ 5 คู่

1/	รูปทรงของจานรองดอก	- มีความสมคุดยดีมาก	3 คะแนน
		- มีความสมคุดยพอใช้ได้	2 คะแนน
		- รูปทรงไข่มุกโคเชนจานบิค	1 คะแนน
2/	ความเข้มข้นของจานรองดอก	- มีความเข้มข้นดีมาก	3 คะแนน
		- มีความเข้มข้นปานกลาง	2 คะแนน
		- สว่างและคาน	1 คะแนน
3/	ความย่นลึกของจานรองดอก	- ย่นลึกดีมาก	3 คะแนน
		- ย่นลึกดี	2 คะแนน
		- คั้นหรือไม่สม่ำเสมอ	1 คะแนน
4/	ความชัดของหูจานรองดอก	- หูจานชัดสม่ำเสมอดี	3 คะแนน
		- หูจานชัดแต่ไม่สม่ำเสมอ	2 คะแนน
		- หูจานห่างหรือบิคเบี้ยว	1 คะแนน
5/	ลักษณะของปลีดอก	- ปลีชมนและขนาดเหมาะสม คือสั้นกว่าจานรองดอกเล็กน้อย	2 คะแนน
		- ปลีชี้หรือชานแต่ไม่เหมาะสม	1 คะแนน
6/	ลักษณะของก้านดอก	- ก้านดอกตรงและแข็ง	2 คะแนน
		- ก้านดอกอ่อนเด็กหรือคค	1 คะแนน
7/	จำนวนดอก/ต้น/ปี	- มากกว่าค่าเฉลี่ยของพันธุ์วง สมาร	3 คะแนน
		- เท่ากับพันธุ์วง สมาร	2 คะแนน
		- น้อยกว่าพันธุ์วง สมาร	1 คะแนน

* ต้นที่มีคะแนนรวมสูงกว่าพันธุ์วง สมาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1

ลกผสมระหว่าง ดวงสมร กับ ขาวนายหวาน (No.3-8)
 มีลักษณะที่เด่น คือ รูปทรงจานรองดอกสมดุยกั้นทั้ง 2 ข้าง สีจาน
 แดงเข้มมัน ร่องนำตาลึก หูจานตั้งชิด ปลีขนานและก้านแข็ง ให้
 ดอกในปีที่สอง 8 ดอก/ต้น/ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2 ลวดสมระหว่าง ดวงสมร กับ ขาวนายหวาน (No.3-8)
 (แสดงทุกส่วนของต้น)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิจารณ์ผล

การรวบรวมพันธุ์หน้าววัลดูณสมต่าง ๆ ของเกษกรมาที มาเปรียบเทียบ
กับพันธุ์ดวงสมร เพื่อหาพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับตัดดอก จากการที่ มาเป็นระยะเวลา
2 ปี และได้นำข้อมูลจากการบันทึกการเจริญเติบโต และลักษณะดอก พบว่า มีดูณสม
ใหม่จำนวน 6 ต้น จาก 50 ต้น ที่พอจะเป็นไม้ตัดดอกได้เมื่อเปรียบเทียบกับพันธุ์ดวง
สมร ซึ่งถือว่าเป็นไม้ตัดดอกที่ดีที่สุด และยึดหลักตามลักษณะที่ปรานอม (2516) ได้
รายงานไว้ ดูณสมใหม่จำนวน 6 ต้น ดังกล่าว ได้แก่

1. ดูณสมระหว่าง โปธิทอง กับ กัญญารัตน์ No. 2-1)
2. ดูณสมระหว่าง โปธิทอง กับ กัญญารัตน์ No. 2-5)
3. ดูณสมระหว่าง โปธิทอง กับ กัญญารัตน์ No. 2-8)
4. ดูณสมระหว่าง ดวงสมร กับ ขาวนายหวาน No. 3-6)
5. ดูณสมระหว่าง ดวงสมร กับ ขาวนายหวาน No. 3-8)
- และ 6. ดูณสมระหว่าง ดวงสมร กับ ขาวนายหวาน No. 3-9)

สาเหตุที่แต่ละพันธุ์ไม่ว่าจะเป็นดูณสมใหม่ หรือ พันธุ์ดวงสมรก็ตามไม่มีความ
สม่ำเสมอทุกต้น (ตารางที่ 1, 2, 3, 4 และ 5) คงเนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น
ความสมบูรณ์ ของแต่ละต้นไม่เท่ากัน และดูณสมทั้งหลายก็เป็นที่ทราบกันดีว่ามีโอกาสที่
จะแปรเปลี่ยนกันได้ตามลักษณะของพ่อแม่ ยิ่งพอและแม่ไม่เริ่งพันธุ์เดียวกันและไม่เริ่งพันธุ์
แท้ด้วย ยิ่งมีโอกาสแตกต่างกันไ้มากยิ่งขึ้น ในดูณสมบางคนจะเห็นได้ว่า มีการเจริญ
เติบโตทางลำต้นและใบเท่านั้น ไม่ได้ออกดอกเลย ผิดปกติไปจากธรรมชาติ จึงมักจะ
กล่าวกันว่า ต้นหน้าววัลจะให้ดอกและใบสลับกัน ทั้งนี้คงเนื่องจากต้นเหล่านี้ ไม่สมบูรณ์
พอที่จะให้ดอกได้ และ ต้นแคระแกร็น

จากการศึกษา พบว่า ดูณสมระหว่าง ดวงสมร กับดวงมาศ จำนวน 8
ต้นจาก 10 ต้น ที่ให้จำนวนดอกดีกวาคาเฉลี่ยของพันธุ์ดวงสมร บางคนให้ดอกถึง 17
ดอก/ต้น/ปี (ตารางที่ 1) แต่เมื่อให้คะแนน ปรากฏว่าได้คะแนนน้อย (ตารางที่ 5)
เนื่องจากดอกมีขนาดเล็กมาก ทั้ง ๆ ที่รูปทรงก็ใช้ได้นำที่จะได้รวบรวมเป็นพ่อพันธุ์หรือ
พันธุ์สำหรับปรับปรุงให้กับพันธุ์ที่มีลักษณะของดอกดีแต่ให้จำนวนดอกน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุป

จากการรวบรวมพันธุ์หน้าวัวลูกผสมต่าง ๆ ของเกษตรกรรมศึกษาเปรียบเทียบกับพันธุ์ควงสมร เพื่อหาพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับตัดดอก สรุปได้ว่ามีลูกผสม 6 ต้นจาก 50 ต้น เหล่านี้ที่มีแนวโน้มเหมาะสมสำหรับเป็นไม้ตัดดอก

ลูกผสมทั้ง 6 ต้น ได้แก่

1. ลูกผสมระหว่างโพธิ์ทองกับ กัญญารัตน์ No.2-1 มีลักษณะที่เด่นคือ รูปทรงจานรองดอกสมดุยก้วยพอใช้ได้ สีเข้มมัน ร่องน้ำตาลึก ปลีขนาน หูตั้งแต่ไม่ชิดและก้านดอกอ่อนและมีความยาวมาก ใหลอก 7 ดอก/ต้น/ปี

2. ลูกผสมระหว่าง โพธิ์ทอง กับ กัญญารัตน์ No.2-5 มีลักษณะที่เด่นคือ สีจานเข้มมัน ร่องน้ำตาลึกสม่ำเสมอ หูจันทันชิดแต่ไม่สม่ำเสมอ ปลีขนานและก้านอ่อนใหลอก 5 ดอก/ต้น/ปี

3. ลูกผสมระหว่าง โพธิ์ทองกับกัญญารัตน์ No.2-8 มีลักษณะเด่นคือ รูปทรงจานรองดอกสมดุยก้วยกันทั้ง 2 ข้าง สีจานเข้มและมัน ร่องน้ำตาลึก หูตั้งแต่ไม่ชิด มีข้อเสีย คือ ปลีมีลักษณะที่รีและก้านไม่แข็งแรง ใหลอก 5 ดอก/ต้น/ปี

4. ลูกผสมระหว่าง ควงสมร กับ ขาวนายหวาน No.3-6 มีลักษณะที่เด่นคือ สีจานเข้มมัน ร่องน้ำตาลึก หูจันทันชิด ปลีขนาน แต่จานรองดอกไม่สมดุยก้วยกันแข็ง ใหลอก 5 ดอก/ต้น/ปี

5. ลูกผสมระหว่าง ควงสมร กับ ขาวนายหวาน No.3-8 มีลักษณะที่เด่นคือ รูปทรงจานรองดอกสมดุยก้วยกันทั้ง 2 ข้าง สีจานเข้มและมัน ร่องน้ำตาลึก หูจันทันชิด ปลีขนานและก้านแข็ง ใหลอก 8 ดอก/ต้น/ปี

6. ลูกผสมระหว่างควงสมรกับขาวนายหวาน No.3-9 มีลักษณะที่เด่นคือ รูปทรงจานรองดอกสมดุยก้วย สีจานเข้มมัน ร่องน้ำตาลึก หูจันทันชิดแต่ไม่สม่ำเสมอ ปลีขนานและก้านแข็ง ใหลอก 7 ดอก/ต้น/ปี

ลูกผสมต้นที่ 5 และต้นที่ 6 ได้คะแนนที่ดีที่สุด สำหรับต้นที่ 5 นั้น มีลักษณะที่ดีมากเหมาะสมที่จะตัดดอก แต่มีข้อตำหนิที่ต้นที่ 6 คือ หูจันทันชิดแต่ไม่สม่ำเสมอคือหู 2 ข้างสูงไม่เท่ากัน ถ้าต้นสมบูรณ์กว่านี้ เจริญเติบโตกว่านี้ ลักษณะดอกอาจดีขึ้นได้ จึงควรศึกษาต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- ช. นิฐศิริ สุธสุวรรณ. 2525. การศึกษาและรวบรวมพันธุ์หน้าวัวสำหรับตัดดอก
กรุงเทพฯ: รายงานการวิจัยประจำปี 2525 ของคณะเทคโนโลยีการ
เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร.
- (โรเนียว)
- ประภา ชีระพลวิจิตร. 2519. การทดลองใช้เครื่องปลูกชนิดต่าง ๆ ในการ
ปลูกหน้าวัวพันธุ์คาราทอง. บัญหาพิเศษปริญญาตรี. ภาควิชาพืชสวน
คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปราณอม พงศพงษ์. 2511. การใช้เครื่องปลูกชนิดต่าง ๆ ในการปลูกหน้าวัว.
วิทยานิพนธ์เพื่อประกอบการทำปริญญาตรี. ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
-
2516. หน้าวัว. รายงานการสัมมนาเรื่องไม้ตัดดอก
ของสมาคมวิทยาศาสตร์การเกษตรแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ครุสภา.
- องอาจ หาญชาญเลิศ. 2525. การศึกษาและรวบรวมพันธุ์หน้าวัวสำหรับตัดดอก.
กรุงเทพฯ : บัญหาพิเศษปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร.